

Pesach brochure 5780

8 april – 16 april 2020

Eerste Sederavond
Tweede Sederavond

woensdagavond 8 april
donderdagavond 9 april

Let op: alle data en tijden voor kasjeren, sjioerim, gemeenschappelijke seiders enz. zijn onder voorbehoud. Vanwege de situatie met het Coronavirus is niet zeker dat dit door kan gaan. Er zijn eventueel ook online sjioerim te volgen. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de betreffende Joodse Gemeente of rabbijn.

Inhoud

Overzicht tijden erev Pesach	3
Voorwoord	5
Instructies voor het kasjeren voor Pesach.....	7
Kasjeren van het gerei.....	7
Waar kunt u kasjeren?	9
Chameets-onderzoek – Bedikat Chameets.....	9
Chameets verbranden	11
Instructie verkopen chameets	12
Ta'anit Bechorim	13
Huisdieren	13
Pesach reizigers checklist	14
Verkoop Pesach-artikelen	16
Overzicht sederkursussen en op Pesach gerichte sjoeriem	18
Vragen aan de rabbijn.....	19
Overzicht gezamenlijke Seder-vieringen	20
Verkorte seder voor ouderen	21
Overzicht Pesach-producten	22
Overige programma's.....	25
Vragen over Pesach.....	26
De beracha over bloeiende vruchtbomen	29
Speciaal voor kinderen! Doe je mee?	33
Volmacht voor het verkopen van Chameets	34

Overzicht tijden erev Pesach

	Datum	Zone A'dam	Zone 1	Zone 2	Zone 3	Zone 4	Zone 5
Bedikat chameets	Dinsdag 7 april	Nà 21.09 uur	Nà 21.12 uur	Nà 21.11 uur	Nà 21.12 uur	Nà 21.13 uur	Nà 21.02 uur
Begin vasten bechorim	Woensdag 8 april	05.07 uur	4.53 uur	4.58 uur	5.01 uur	5.05 uur	5.07 uur
Begin chameetsverbod	Woensdag 8 april	10.51 uur	10.51 uur	10.51 uur	10.51 uur	10.51 uur	10.51 uur
Chameets verbranden	Woensdag 8 april	12.17 uur	12.17 uur	12.17 uur	12.17 uur	12.17 uur	12.17 uur
Begin jom tov	Woensdag 8 april	20.10 uur	20.05 uur	20.05 uur	20.05 uur	20.05 uur	20.05 uur

Pesach, de seder... ze vormen ons geestelijk erfgoed.

Ooit er aan gedacht wat u zou willen dat er met uw stoffelijk erfgoed zou kunnen gebeuren? Over 120 jaar...

Het Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap zorgt, jaar in jaar uit, dat deze publicatie tot stand komt en doet nog veel meer. Op het gebied van onderwijs, jeugd- en jongerenwerk, boekpublicaties, het beheer van oude begraafplaatsen en de behartiging van Joodse belangen.

Misschien wilt u er ook aan bijdragen? Over 120 jaar?

Overweeg dan te legateren aan het NIK, door de Belastingdienst aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling.

Meer informatie bij het secretariaat van het NIK, info@nik.nl,

tel. 020-301 8484; Postbus 7967, 1008 AD Amsterdam.

Haggada voor iedereen

Bij de WIZO Giftshop verkrijgbaar:

Deze praktische Haggada, nu in hardcover!

Voor slechts €12,-!

Overzichtelijk, in drie kolommen:

- Ivriet
- Nederlands
- fonetisch

Voorwoord

Is Pesach alleen voor onszelf?

Terwijl we als Joodse gemeenschap met Chanoeka ons duidelijk zichtbaar profileren, is Pesach juist het prototype van intern, onder mekaar, een familiegebeuren, kleinschalig en intern, een soort quarantaine.

De sjabbat voor Pesach heet *sjabbat hagadol, de grote sjabbat*. Op de sjabbat voor de Uittocht uit Egypte namen de Joden een lammetje, de afgod van de Egyptenaren, in huis. Op de vraag van de Egyptenaren waarom ze dat deden was hun antwoord: onze G'd zal over jullie de tiende plaag brengen. Alle eerstgeborenen zullen sterven, maar de huizen waar het bloed van het Pesach-lam aan de deurpost aanwezig is zal G'd *overschrijden*. (Pesach-Passover-Overschrijdingsfeest).

De eerstgeborenen van de Egyptenaren zeiden geen woord tegen de Joden maar spoedden zich naar de Farao en riepen de Farao ertoe op om de Joden meteen te laten gaan om de tiende plaag, hun dood, te voorkomen. Farao weigerde en de eerstgeborenen hebben daarop in een volksopstand duizenden Egyptenaren gedood.

Twee wonderen hebben hier plaatsgevonden. Het eerste wonder was dat de eerstgeborenen zwegen en het kennelijk aanvaardden dat hun afgod gedood zou worden. Het tweede wonder was de interne Egyptische oorlog.

Door onze verklaarders wordt op vele plaatsen uitsluitend gewag gemaakt van de Egyptische interne oorlog en het wonder dat de eerstgeborenen de Joden ongemoeid lieten blijft onvermeld. Vreemd, want eigenlijk had die interne Egyptische oorlog niets te maken met de Joden en ook heeft die moordpartij geen enkele invloed gehad op de Uittocht uit Egypte. Daarentegen was het duidelijk een wonder in het voordeel van de Joden dat de Egyptenaren geen actie tegen de Joden ondernamen nu hun afgod werd bezoedeld.

En dan, na sjabbat hagadol, vindt vijf dagen later de Uittocht uit Egypte plaats.

Alles in onze Tora heeft behalve de eenvoudige historische betekenis, ook een diepere achtergrond. Wegtrekken uit Egypte is niet alleen een gebeuren van meer dan drieduizend jaar geleden, maar speelt ook nu. *Mitsrajim* is de

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

Hebreeuwse naam voor Egypte. De letterlijke vertaling van *Mitsrajim* luidt: begrenzings. Pesach wordt er van ons verlangd om grenzen te doorbreken. Onszelf te verbeteren op alle fronten. Al dat gerezen is, hoogmoed, uit onszelf verwijderen. De Hagada is als het ware een psychologisch handboek dat tot in de kleinste details toont hoe een mens aan zichzelf dient te werken om tot een hoger niveau te komen. Vandaar dat we dagelijks de Uittocht uit Egypte, het doorbreken van grenzen, in onze gebeden vermelden. Jodendom is een voortdurend jezelf een spiegel voorhouden. Mijn niveau van gisteren is voor vandaag al niet meer voldoende.

De samenleving is een collectief dat is opgebouwd uit individuen. Uitsluitend investeren in het collectief als geheel en de individuele belangen vergeten, gaat niet werken. Het moet altijd én-én zijn. Pesach zijn we bezig met onszelf, intern. Als Joodse gemeenschap sluiten we ons af van de ons omringende samenleving. Vanwege de extra strenge eisen ten aanzien van kasjroet kunnen we bijna geen kant op. We zouden bijna kunnen vergeten dat we een deel vormen van een brede samenleving.

En dat is nu precies de reden dat op sjabbat hagadol, vlak voor de Pesach retraite, het wonder van de Egyptische eerstgeborenen wordt benadrukt. De Joden namen publiekelijk afstand van de Egyptische afgodendienst, ze gaven aan onbevreesd te zijn en ze durfden openlijk uit te komen voor hun eigen identiteit, zonder concessies. Het resultaat hiervan was dat het summum van kwaad, de eerstgeborenen der Egyptenaren, tegen zichzelf ten strijde trok.

Ja, Pesach zitten we 'onder mekaar' aan de Seidertafel. We zijn intern bezig. We werken aan onszelf. Maar, leert ons sjabbat hagadol, juist hierdoor hebben we ook invloed op de ons omringende maatschappij. De tijdelijke terugtrekking met Pesach is geen doel, maar een middel!

Voor u ligt de jaarlijkse Pesachlijst van het NIK. Het collectief helpt de individu met de voorbereidingen voor Pesach. Individuele inzet, in de familiale kring Pesach vieren met als doel de Joodse gemeenschap in zijn volle breedte tot steun te zijn en daardoor ook de brede samenleving ten goede te beïnvloeden.

We zouden een parallel kunnen trekken naar de huidige situatie: afzondering omwille van de brede mondiale samenleving. Een schot voor open doel! Maar

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

laten we ons Pesach op z'n minst geestelijk niet laten afleiden van het diepere en mooie gedachtengoed dat in de Hagada verborgen ligt.

Aan het eind van de Hagada zingen en bidden we dat we het komende jaar, en dus direct na Pesach al, in Jeroesjalajim mogen zijn, in een wereld die volledig bevrijd is van alle kwaad, fysiek en geestelijk.

Nog vele jaren en eet de matzes in gezond, juist dit jaar!

Binyomin Jacobs, opperrabbijn

Instructies voor het kasjeren voor Pesach

Kasjeren van het gerei

Bij voorkeur gebruiken wij op Pesach eetgerei en vaatwerk dat slechts voor dit feest bestemd is. Wil men ook de voorwerpen van 'door het jaar' gebruiken, dan bestaat daartoe in sommige gevallen de mogelijkheid van kasjeren. Chameets-voorwerpen die niet op Pesach worden gebruikt, moeten goed worden opgeborgen.

Waar een gemeentelijke gelegenheid tot het kasjeren van vaatwerk aanwezig is, moet men hier bij grote voorkeur gebruik van maken. Kan dit niet, dan volgen hier de belangrijkste bepalingen.

- De te kasjeren voorwerpen moeten de laatste 24 uur voor het kasjeren geheel schoon en ongebruikt hebben gestaan. Alle te kasjeren voorwerpen moeten vooraf intensief en aanslagvrij zijn gereinigd. Een chameets pan waarin men kasjert, moet eerst zelf worden gekasjerd. Daartoe wordt de pan tot de rand met water gevuld en opgezet tot het water kookt. Dan werpt men er een gloeiende steen in of houdt er een pook in die eerst op het vuur tot gloeien is gebracht, zodat het kokende water over de rand loopt.

Daarna dompelt men de te reinigen voorwerpen eenmaal (met behulp van een net of mandje) in de pan, zodat de voorwerpen geheel worden omgeven door het water, dat voortdurend op kookhitte wordt gehouden. Hiervoor houdt men tegelijkertijd met de te kasjeren voorwerpen een

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

gloeende pook of steen in het kokende water. Men neemt de voorwerpen er dan dadelijk weer uit (eventueel met een tang) en spoelt ze met koud water af.

- Vorken, lepels, aluminium borden of pannen, messen uit één stuk en alle houten voorwerpen kunnen op deze wijze worden gekasjerd. Indien de aluminium pannen niet uit één stuk zijn vervaardigd, kunnen ze worden gekasjerd, mits de plekken waar de delen zijn vastgeklonken vóór het kasjeren met een gas- of steekvlam worden gegloeid. Voorwerpen van aardewerk (en ook porselein) en hoorn kunnen niet worden gekasjerd en dus niet tijdens Pesach gebruikt worden.

- Fornuizen, gastoestellen, e.d. moeten worden gegloeid. Elektrische kookplaten dienen een tijd lang hoog te branden nadat ze eerst goed zijn gereinigd. Daarna gloeit men ze van buiten met een steekvlam, indien het niet mogelijk is ze met aluminiumfolie te bedekken. Ovens moeten goed worden gereinigd, bijvoorbeeld met een ovenreiniger. Hierna kasjert men met een steekvlam.

Losse delen worden met aluminiumfolie bedekt.

De wanden van magnetrons worden niet warm, zoals de andere typen ovens. Reinig de magnetronoven zorgvuldig, plaats er een open glazen bak in met water met een beetje schoonmaakmiddel en zet de magnetron aan zodat de damp vrij kan circuleren.

- Aanrechten, gootstenen, keukentafels (ook formica) enz. kunnen door het gieten van kokend heet water over een gloeiende steen of pook worden gekasjerd. Het is aan te bevelen om voor Pesach voor een aparte afdekking zorg te dragen.

Kasjeren van glaswerk

Glas wordt als volgt gekasjerd:

- Het glas dient minimaal 24 uur zonder onderbreking in water ondergedompeld te zijn.
- Daarna dient het water verschoond te worden en moet het glas opnieuw minimaal 24 uur onder water staan.
- Daarna dient opnieuw het water verschoond te worden en moet het glas

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

voor een derde keer 24 uur onder water staan.

- Voorwerpen van Pyrex, Duralex enz. kunnen niet worden gekasjerd.
- Informatie over het kasjeren van afwasmachines en plastic voorwerpen, is verkrijgbaar bij het rabbinaat.

Waar kunt u kasjeren?

Voor het kasjeren van uw vaatwerk en het touwelen in het mikwe kunt u op de volgende plaatsen terecht:

Amsterdam

JCC

Zondag 5 april

Informatie via www.nihs.nl of info@nihs.nl

Eindhoven

Hendrik Casimirstraat 23

Op afspraak: rabbijsimcha@gmail.com / 06-36268005

NIG Den Haag

Chaj, Spaarwaterstraat 200

Zondag 5 april van 16.00-18.00 uur

Aanmelden: aanmelden@joodsdenhaag.nl

Rotterdam

Op afspraak: jvorst@nig-rotterdam.nl / 06 24253307

Chameets-onderzoek – Bedikat Chameets

Het chameets-onderzoek is dit jaar op dinsdagavond 7 april na zonsondergang (zie tijden blz. 3).

Ingaande de zoekavond moet het huis al helemaal klaar zijn voor Pesach.

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

Voordat het onderzoek begint zegt men een beracha:

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
עַל בְּעוֹר חָמֵץ.

*Baroech atta H' Elo-kenoe melech ha'olam asjer kidesjanoe bemitsvotav
vetsivanoe al bi'oer chameets.*

“Geprezen bent U, o G'd, Koning van de wereld, Die ons geheiligt heeft met Zijn geboden en ons opgedragen heeft chameets te verwijderen.”

Wanneer verschillende mensen samen bedikat chameets doen, moeten allen de beracha horen en zij antwoorden met 'amen', die meestal wordt uitgesproken door de ba'al habajit (de heer des huizes).

Indien men zelf niet in de gelegenheid is om chameets te zoeken, mag men een sjaliach (vertegenwoordiger) aanstellen. Wanneer de sjaliach de bedikat chameets alléén doet, zegt hij de beracha.

Tussen de beracha aan het begin van het onderzoek en de verklaring van nietigheid van chameets die na het onderzoek wordt uitgesproken, mag er niet worden gesproken, tenzij de interruptie te maken heeft met het zoeken en wegruimen van chameets.

HANDIGE CHECKLIST VOOR HET ZOEKEN NAAR CHAMEETS

☐ zolder, kelder	☐ in en om grote apparaten	☐ boeken
☐ kantoor	☐ zakken en omslag van kleding	☐ kasten en laden
☐ tuin en veranda	☐ schooltassen, koffers	☐ vuilnisbakken
☐ dierenhokken	☐ meubilair, kinderstoelen	☐ stofzuigerzakken
☐ garage en auto('s)	☐ kindervan, bakfiets	☐ toetsenbord
☐ toilettafel/-kast	☐ school- en sjoelkluisjes	

Gebruikelijk is om het chameets te zoeken met een brandende kaars, omwikkeld met een handvat van aluminiumfolie. Eventueel kan men een zaklantaarn gebruiken. Sommigen nemen een veer, een houten lepel en een zakje om het gevonden chameets in te deponeren. Wanneer men chameets heeft gevonden, moet men het goed opbergen om het de volgende ochtend te verbranden

Nadat alles goed onderzocht is, zegt men de volgende verklaring:

כָּל חֲמִירָא וְחֲמִיעָא דְּאַכָּא בְּרִשּׁוֹתֵי
דְּלֹא חֲמִיתָהּ וְדְלֹא בִּעְרִיתָהּ לְבָטִיל
וְלֵהוּי הַפֶּקֶר כְּעַפְרָא דְּאַרְעָא.

“Al het chameets en het gerezene dat zich in mijn gebied bevindt, dat ik niet gezien heb en niet vernietigd heb en waarvan het bestaan mij niet bekend is, verklaar ik nietig zoals het stof der aarde.”

Chameets verbranden

Al het chameets, behalve het chameets dat door middel van een volmacht via het rabbinaat aan een niet-Jood is verkocht, dient voor het ingaan van het chameetsverbod op **woensdag april te worden verbrand vóór 12.17 uur**.

Na het verbranden zegt men:

כָּל חֲמִירָא וְחֲמִיעָא דְּאַכָּא בְּרִשּׁוֹתֵי
דְּחֲמִיתָהּ וְדְלֹא חֲמִיתָהּ דְּבִעְרִיתָהּ
וְדְלֹא בִּעְרִיתָהּ לְבָטִיל וְלֵהוּי הַפֶּקֶר
כְּעַפְרָא דְּאַרְעָא.

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

“Al het chameets en het gerezene dat zich in mijn gebied bevindt, zowel dat ik gezien heb als dat ik niet gezien heb, zowel dat ik weggeruimd heb als dat ik niet weggeruimd heb, verklaar ik nietig zoals het stof der aarde.”

Instructie verkopen chameets

Het is de plicht (mitswa) er voor te zorgen dat gedurende Pesach zich geen enkel chameets in Joods bezit bevindt, ongeacht waar zich dit bevindt. Het chameets wordt daarom vernietigd, in openbare vuilcontainers gestort, of weggegeven aan een niet-Jood.

Ten onrechte meent men vaak dat het rechtstreeks aan een niet-Jood verkopen van chameets of het verkopen van chameets via een volmacht aan het rabbinaat, een verplichting is die behoort bij de voorbereidingen van Pesach. Het is alleen zo dat wanneer men zijn chameets niet wil vernietigen, of wegschenken, er de mogelijkheid tot verkoop bestaat. Geadviseerd wordt om de verkoop via een volmacht aan het (opper-) rabbinaat te realiseren.

Het volmacht- formulier vindt u op de laatste pagina van deze brochure.

Vul het formulier volledig in en lever het tijdig aan bij het (opper-)rabbinaat.

NIHS Amsterdam

Tot maandag 6 april, 12.00 uur

Kosten van een volmacht: 5 euro.

De volmacht kan via de website van de NIHS (tabblad Formulieren) worden ingevuld, ingeleverd en betaald. De volmacht kan ook per post worden verzonden (Postbus 7967, 1008 AD Amsterdam), maar moet vóór bovenstaande datum en tijd in het bezit zijn van het rabbinaat. De volmachten kunnen ook bij de receptie van de NIHS worden afgeleverd en (contant) betaald. Dit kan van maandag t/m donderdag tussen 09.00-13.00 uur Van der Boechorststraat 26

1081 BT Amsterdam

T: 020 646 00 46

NIHS Brabant

Tot dinsdag 7 april, 20.00 uur

Hendrik Casimirstraat 23

T: 06-36357593

@: rabijsimcha@gmail.com

NIG Den Haag

Tot dinsdag 7 april, 12.00 uur

Cornelis Houtmanstraat 11

@: rabi@joodsdenhaag.nl

| <https://goo.gl/forms/txNmrQYbZxkjkEri1>

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

NIG Rotterdam

Tot vrijdag 3 april, 14.00 uur

A.B.N. Davidsplein 4

3039 KA Rotterdam

T: 06-24253307

@: jvorst@nig-rotterdam.nl

AMOS

Tot dinsdag 7 april, 09.00 uur.

@: dm.sebbag@mindef.nl

T: 06-22404346

Ta'anit Bechorim

De begintijd voor de vastendag voor de eerstgeboren mannen en jongens vindt u op blz. 3. In diverse synagogen vindt na het einde van de ochtenddienst een siejoem (het beëindigen van een Talmoedtraktat of een zesde deel van de Misjna) plaats, gevolgd door een se' oedat mitswa (een feestelijke maaltijd). Eerstgeboren deelnemers hieraan hoeven de rest van de dag niet te vasten.

In verband met het coronavirus is de vraag gesteld of online deelname aan de sjoem mogelijk is als vervanging van de vastendag. Online deelname is toegestaan waarna de bechor niet hoeft te vasten (antwoord rabbi Osher Weiss). De Kaddiesj Le'itchadeta kan alleen worden gezegd bij de fysieke aanwezigheid van een minjan.

Begin van sjachariet op woensdagochtend 8 april:

Amstelveen: om 07.00 uur

Den Haag: om 08.00 uur (Cornelis Houtmanstraat 11)

Sjoel NIG NHNW in Heemstede: voor info neem contact op met rabbijn Spiero: rabbijnspero@nighnw.nl

Huisdieren

Het verbod om tijdens Pesach chameets in huis te hebben kan ook gevolgen hebben voor uw huisdieren. Veel soorten diervoeding bevatten namelijk granen die men niet in huis mag hebben. Daarnaast wordt er vaak soja, rijst of maïs aan toegevoegd, die uw viervoeter, vogel of vis, in tegenstelling tot uzelf,

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

wel mag eten. Omdat de meeste honden en katten geen liefhebbers van matzes zijn, geven we hier een paar algemene tips.

Geef het dier zoveel mogelijk vers voer: vis, hart, pens enzovoorts. Koop het voor Pesach en vries het in kleine dag porties in.

U kunt er eventueel wat in bouillon verkruidde matze doorheen doen.

Blikvoer dat geen granen bevat is toegestaan.

Voor vragen omtrent overige diersoorten en hun voeding op Pesach kunt u contact opnemen met de ressortale rabbijnen of het Opperrabbinat voor Nederland. Let op: sommige dieren kunnen bij een plotselinge verandering van voeding erg ziek worden. Raadpleeg hiervoor uw dierenarts.

Pesach reizigers checklist

Vanwege het Coronavirus is dit hoogstwaarschijnlijk niet van toepassing dit jaar. Wij hebben dit toch geplaatst voor degenen die hier wel iets aan hebben.

1. Verkoop transacties moeten bij voorkeur plaatsvinden bij ter zake kundigen op halachisch gebied van koop en verkoop. Als men gaat logeren op een adres in het buitenland is het aan te bevelen de verkoop van chameets te laten plaatsvinden bij een van de rabbijnen in Nederland alvorens vertrek.
2. Ook bij het benoemen van een gevolmachtigde of sjaliach verkoop, moet het bovenstaande - punt 1 - in acht worden genomen.
3. De verkopen van het chameets, alsook de gevolmachtigde voor de verkopen van chameets, moet aan de persoon als genoemd onder 1 de tijden worden opgegeven van de plaats waar hij/zij is in het buitenland bij verkoop en het wederom in bezit krijgen na afloop van het chameets verbod.

Hieronder treft u een lijst met verschillende scenario's voor mensen die niet thuis zijn voor Pesach

Hoofdverblijf

Als u meer dan 30 dagen voor Pesach weggaat (en pas terugkomt na Pesach):

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

- Bedikat chameets is niet nodig
- Chameets moet verkocht worden en Kol Chamira verklaard vóór de laatste tijd van het bezitten van chameets op Erev Pesach

Als u binnen 30 dagen voor Pesach weg gaat:

- Bedikat chameets is verplicht
 - Moet de avond voor u weg gaat gedaan worden met nacht met kaarslicht.
 - Er wordt geen bracha gezegd
 - Kol Chamira moet wel worden gezegd, maar “Bersjoeti” (in mijn bezit) moet vervangen worden door “Bebaita Hadain” (in dit huis)
 - Er kan ook een shaliach (vertegenwoordiger) aangewezen worden om de Bedikat Chameets namens hun te doen te doen op Erev Pesach
 - Het is beter om wel de Bedikat Chameets te doen dan om zichzelf vrij te spreken van de verplichting van de Bedikat Chameets door het huis op 13 Nissan al te verkopen. Als dit wel nodig is, bespreekt u dit dan met uw rabbijn.
- Chameets moet verkocht worden en Kol Chamira verklaard vóór de laatste tijd van het bezitten van chameets op Erev Pesach

Bestemming (hotel)

Als u chameets heeft meegenomen: Bedikat Chameets moet gedaan worden met bracha

Als u geen chameets heeft meegenomen: Bedikat Chameets moet gedaan worden zonder bracha

Zorg ervoor dat het chameets verkocht is vóór de laatste dat chameets in bezit mag zijn in de plaats waar u verblijft en dat het pas terug gekocht wordt nadat Pesach voor u voorbij is in de plaats waar u verblijft.

Bij het vliegen

Zorg ervoor dat de kosjere maaltijd kosjer voor Pesach gecertificeerd is, en dat de dubbele verpakking van de warme maaltijd niet kapot/gescheurd is (dit geldt voor het hele jaar, niet alleen voor Pesach). Men zou geen warme dranken moeten nemen, en er van uitgaan dat de koude dranken niet voor Pesach zijn gecertificeerd, tenzij dit duidelijk is aangegeven.

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

In een hotel

De waterkoker in een hotelkamer (of ergens in het hotel) kan niet gebruikt worden tenzij het duidelijk is aangegeven dat deze kosjer voor Pesach is gecertificeerd.

Verkoop Pesach-artikelen

Amsterdam

- Jumbo Amsterdam	Kastelenstraat 70	020-301 2680
- Mouwes	Kastelenstraat 261	020-661 0180
- Rimon Deli	Kastelenstraat 69	020-644 7567
- Slagerij Marcus	Kastelenstraat 111-A	020-671 9881

Kosher deals: Nieuw! Een samenwerking tussen drie Joodse jongens uit de mediene die koosjere producten bij mensen thuis bezorgen tegen een eerlijke en betaalbare prijs. Ook de pesachlijsten staan online en het is momenteel mogelijk om te bestellen. Bezorgen door heel Nederland! Bestel online of bel 06 47 67 22 93.

Eindhoven

Bestelling mogelijk tot 1 april via rabiinsimcha@gmail.com of 06-36357593

Pesach Checklist

- Hagada
- ✓ Seiderschotel
- Servetten
- Afikomanzakje
- ✓ Matzekleedje
- Matzemandje
- Tafeldecoratie
- ✓ Charosetbakje
- Pesach recepten
- ✓ Kindercadeautjes
- Placemats
- wegwerp bekers,
borden en kiddoesjbekers

**DE WIZO GIFTSHOP HEEFT HET ALLEMAAL!
EXTRA KOOPZONDAGEN**

29 MAART EN 5 APRIL VAN 10.00 TOT 16.00

OF SHOP ONLINE WWW.WIZOGIFTSHOP.NL
WIZO GIFTSHOP
A.J. Ernststraat 735A - Amsterdam

 WIZONL

Overzicht seder cursussen en op Pesach gerichte sjioeriem

Neem je eigen Haggada mee!

Amstelveen

Opperrabbijn B. Jacobs
Dinsdag 24 maart om 11.00 uur
Aanmelden bij mevr. S. Huisman of
mevr. D. Vorst

NIHS Amsterdam

Rabbijn S. Katz
Beth Shalom
Maandag 30 maart om 20.15 uur
Informatie via s.katz@nihs.nl

Rabbijn H. Groenewoudt namens
het Nederlands-Israëlitisch
Seminarium
Dinsdag 31 maart om 20.15 uur
Informatie via
info@niseminarium.org

NIHS Arnhem

Opperrabbijn B. Jacobs
Sjoel Arnhem
Zondag 5 april om 14.00 uur

NIHS Brabant

Rabbijn S. Steinberg
Hendrik Casimirstraat 23
Woensdag 1 april om 20.00 uur

NIG Den Haag

NIG, Cornelis Houtmanstraat 11
Woensdag 25 maart en 1 april van
19.30-20.30 uur
Aanmelden: rabbi@joodsdenhaag.nl

NIG Leeuwarden

Woensdagavond 25 maart
Meer informatie via
nigleeuwarden@live.nl

NIG Noord-Holland Noordwest

Sjoel Heemstede
Meer informatie via
rabbijnspero@nighnw.nl

NIG Utrecht

Opperrabbijn B. Jacobs
Sjoel Utrecht
Zondag 22 maart om 15.00 uur

Vragen aan de rabbijn

Na afloop van de hier genoemde voordrachten met praktische Pesach-adviezen maar ook op andere momenten heeft u wellicht nog vragen. Neem dan contact op met een rabbijn in uw regio.

Opperrabbinaat voor Nederland

T: 020-301 8490

@: kosher@nik.nl

@ rabbi@joodsdenhaag.nl

T: 070-3470222

NIHS Amsterdam

- Rabbinaat NIHS (kantoor gesloten van tijdens Pesach)

T: 020-6460046

@: rabbinaat@nihs.nl

- Rabbijn E. Wolff

@: rav.wolff@nihs.nl

T: 06-29099235

Rabbijn S. Katz

@: s.katz@nihs.nl

- Rabbijn Sebbag

T: 06-22404346

@: dm.sebbag@mindef.nl

NIG Nijmegen

Rabbijn M. Levine

@: rabbijn@nignijmegen.nl

T: 06-21586575

NIG Rotterdam

Rabbijn J. Vorst

T: 06-24253307

@: jvorst@nig-rotterdam.nl

IPOR Rabbinaat

rabbinaat@ipor.nl

020-3018495

Opperrabbijn B. Jacobs

rabbi.jacobs@planet.nl

T: 06-53674929

NIHS Brabant

Rabbijn S. Steinberg

@: rabbijnsimcha@gmail.com

T: 06-36357593

Rabbijn S. Evers

T: 033-4720943

@: rabbi.evers@ipor.nl

NIG Den Haag

Rabbijn S. Katzman

Rabbijn S. Spiero

T: 023-5320707

@: rabbi.spiero@ipor.nl

Overzicht gezamenlijke Seder-vieringen

In de volgende plaatsen worden gemeenschappelijke sedermaaltijden georganiseerd. Let op: meld u tijdig aan. Er zijn kosten aan verbonden.

NIHS Amsterdam

Young Community Seder
Donderdag 9 april om 21.30 uur
(inloop 20.30 uur)

Aanmelden:

www.nihs.nl/activiteiten vóór 31
maart

Kosten: tot 26 jaar €20,- p.p., anders
€30,- p.p.

Aanmelden:

@: info@nig-groningen.nl

NIHS Brabant

Hendrik Casimirstraat 23
Woensdag 8 april om 20.00 uur

Aanmelden:

@: rabbijnsimcha@gmail.com

NIG Den Haag

NIG, Cornelis houtmanstraat 11
Woensdag 8 april om 19.15 uur

Aanmelden:

@: aanmelden@joodsdenhaag.nl

NIG Bussum

Sjoel Bussum
Donderdag 9 april om 20.30 uur
Aanmelden bij A. Betsalel vóór 25
maart:

@: betsalel_fam@hotmail.com

T: 035-6989250

NIG Nijmegen

Nina Simonestraat 28
Woensdag 8 april om 19.30 uur
Aanmelden:

@: rabbijn@nignijmegen.nl

NIG Noord-Holland NoordWest

Sjoel NIG NHNW in Heemstede
Woensdag 8 april

Aanmelden:

@: rabbijnspero@nignhwnw.nl

NIG Groningen

Sjoel Groningen, Folkingestraat 60
Woensdag 8 april om 19.00 uur

NIG Rotterdam

Informatie via 06-16840407

Verkorte seder voor ouderen

Vóór de eigenlijke Seder kunnen de volgende teksten worden gelezen en/of besproken.

1. Vanaf **MA'ASEE BERABBI ELI'EZER** op blz.8
t/m 1^e helft blz. 12
2. Overslaan naar **TSEE OELEMAD** op 2^e helft blz. 13
t/m blz. 18 onderaan
overslaan blz. 19 – 1^e helft, de **TIEN PLAGEN**
en dan verder op 2^e helft van deze blz. 19 t/m blz. 23

[In de Hagada volgt nu de maaltijd met alles er voor en er na. Dat is allemaal voor straks, later bij de eigenlijke Seder.]

3. Op de eerste avond overslaan naar blz. 52: **OEWEGEEN WAJEHIE**
Op de tweede avond overslaan naar blz. 55: **OEWEGEEN WA'AMARTEM**
4. Op beide avonden verder **KIE LO NA'E** bovenaan op blz. 57 en 58
Daarna:
ADIER HOE midden op tweede helft blz. 60,
ECHAD MIE JODEE'A midden op tweede helft blz. 62 en
CHAD GADJA bovenaan op blz. 67

De eigenlijke Seder:

1. **KIDDOESJ** op blz. 4 en 5. De eerste beker. Alle bekertjes worden links leunend (voor minstens iets meer dan de helft) leeggedronken.
2. **OERECHATS, KARPAS, JACHATS** op blz. 6
3. **HA LACHMA 'ANJA** onderaan op blz. 6
t/m **AWADIEM HAJIENOE** op de eerste helft van blz. 8.
4. Overslaan naar **BAROECH SJOMEER HAVTACHATO** op tweede helft van blz. 12
en vervolgens **WEHIE SJÈ'AMEDA** op blz. 13
5. Overslaan – alleen naar de eerste helft van blz. 19: de **TIEN PLAGEN:**
EELOE ÈSER MAKOT
6. Verder **RABBAN GAMLIE'EEL** bovenaan op blz. 24

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

7. En vervolgens worden de eerder overgeslagen teksten gezegd t/m blz. 28.
8. Daarna op blz. 29 en verder: **RACHTSA** – het wassen van de handen, het eten van **MOTSIE, MATSA, MAROR, KOREECH**.
9. Vervolgens de eigenlijke maaltijd, met als ‘toetje’ de **AFIKOMAN-MATSA** en het **BENSJEN** op blz. 31.
10. Hierna de tekst tot het einde van de Hagada, met overslaan wat eventueel al is gezegd.

OMER-TELLING: op de tweede avond wordt – indien mogelijk staande – de 1^e dag van Omer geteld. Blz. 62.

Einde van de Seider. Welterusten.

Overzicht Pesach-producten

Voor gebruik op Pesach verboden artikelen

Artikelen die op Pesach niet ons eigendom mogen zijn:

Alcoholhoudende dranken zonder Pesachzegel, beschuit, bier, biscuits, bouillonblokjes, brood, bruine suiker, lichte en donkere basterdsuiker, cornflakes, crackers, custardpudding en vlapoeder, drop, essences, gebak, gort, gries, havermout, koekjes, macaroni en andere pasta-deegwaren, matzes zonder Pesachzegel, medicijnen*, meel (paneer-, zelfrijzend en andere soorten meel), ontbijtkoek, vermicelli en alle overige producten die één of meer van de vijf graansoorten bevatten (tarwe, rogge, gerst, haver en spelt).

Artikelen die opgeborgen mogen worden:

Balletjes of zuurtjes (mits geen meel bevattend), bessensap, boter, citroen- en tomatensap, chocolade in alle vormen (mits geen meel bevattend), gember, honing, jam, kokosmeel, maïzena, mayonaise (mits geen meel bevattend), mosterd (mits geen meel bevattend), peulvruchten, pindakaas, rijst, rijstvlokken, kindermeel (voor zover het een rijstproduct is), siropen, specerijen, poeder- en vanillesuiker, tandpasta, tafeluur, eau de cologne en parfums.

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

Toegestane artikelen

a. Artikelen bereid onder toezicht van het Opperrabbinaat voor Nederland:

- Matzes
- matzemeel
- kaas
- haring
- advocaat en likeur

Deze producten dienen voorzien te zijn van het Pesachzegel.

b. Onder Rabbiniaal Toezicht voor Pesach bereide artikelen

c. Artikelen die geoorloofd zijn voor gebruik op Pesach, zonder speciaal voor Pesach te zijn vervaardigd:

- synthetische afwasmiddelen zoals Dreft, en Dubro.
- schoonmaakmiddelen zoals Cif, Vim
- toiletzeep (niet voor vaatwerk)
- poetsmiddelen: Hagerty, Silvo
- kristalsuiker
- cacaopoeder
- koffie en thee zonder toevoegingen (Douwe Egberts (JDE), Nespresso, Van Nelle), oploskoffie (Douwe Egberts, Nescafé Rood en Gold)
- fruit (vers)
- groenten (vers); geen peulvruchten, sperziebonen en snijbonen
- Spa Rood, Groen (Finesse) en Blauw
- vis (uitsluitend vers)
- zoetstof Natrena (vloeibaar en in poedervorm), Hermesetas tabletten.
- bruine amandelen
- ongepelde hazelnoten
- zout

d. Babyvoeding

De volgende producten mogen weliswaar door baby's genuttigd worden, doch niet in aanraking komen met het Pesachvaatwerk. Pannen, borden etc. dienen apart gehouden te worden en apart te worden afgewassen.

- Mead Johnson: Enfamil AR 1 & 2, Nutramigen LLG 1 & 2, Pregestimil LIPIL.
- Nutrilon: Nenatal 1*, Nenatal BMF, Nenatal Protein Fortifier*, Nenatal Start*,

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

H.A. 1*, Nutrilon Forte 1*& 2*, Omneo 1* & 2*, Standaard 1*&2* Standaard 1*& 2* kant en klaar.

- Nutricia Olvarit: Rijstbloem

- Nutricia Olvarit: groenten en fruit serie:

- 4m: 00 Appel (8591119001924), 01 Banaan (8591119001962), 04 Peer (859119002105), 22 Perzik Appel (8591119002020), 71 wortel aardappel (5900852926228), 72 Broccoli (5900852926549), 73 Bloemkool (5900852926556), 75 Wortel (5900852926570).

- 6m: 57 Appel Banaan Sinaasappel (8591119002198)

Geneesmiddelen

Over het gebruik van geneesmiddelen op Pesach raadplege men het Opperrabbinaat voor Nederland of het ressortale rabbinaat. Verander geen enkel medicijn zonder eerst uw arts te raadplegen.

Let op:

Alle artikelen die voor het gebruik op Pesach geoorloofd zijn zonder onder rabbinaal toezicht Kasjeer-Le-Pesach te zijn bereid, dient men vóór Pesach te kopen.

Let op 2:

Er zijn meerdere artikelen uit Israël, Frankrijk en andere landen verkrijgbaar met een zegel of opdruk ORT Kasjer lePesach, die volgens de Asjkenazische traditie desondanks ongeoorloofd zijn omdat zij kitniot (peulvruchten) bevatten. Lees goed op de verpakking en bij twijfel raadplege men zijn rabbinaat.

Let op 3:

Ook voor slaolie en bruine suiker geldt: uitsluitend geoorloofd indien ORT Kasjer lePesach.

Inlichtingen

Inlichtingen over artikelen waarover twijfel bestaat kan men – mits tijdig aangevraagd – verkrijgen bij het Opperrabbinaat voor Nederland, kosher@nik.nl, of bij de ressortale rabbinaten. De website www.oukosher.org bevat een lijst van producten met een OU-hechsjer (een O met een U erin) die

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

het hele jaar kosjer voor Pesach zijn, zonder dat ze de P van Pesach in het hechsjer hebben staan.

Overige programma's

❖ **Dinsdag, 21 april, Herdenkingsbijeenkomst.**

Hasifria Haívrít b'Haag samen met CHAJ organiseert een bijeenkomst met EDDY BOAS die zijn levensverhaal zal vertellen "I'm not a victim, I'm a survivor!"

Begin: 19:30

Opgeven verplicht. Email: shomroni@planet.nl

❖ **Jom Hasjoa-herdenking op dinsdagavond 21 april 2020 / 27 nisan 5780 om 19.00 uur precies op de binnenplaats van de Hollandsche Schouwburg, Plantage Middenlaan 24 te Amsterdam.**

De Jom Hasjoa-herdenking wordt georganiseerd voor de gehele Joodse gemeenschap in Nederland, in al haar diversiteit.

Op 4 mei 1962 werden de verbouwde resten van de voormalige Hollandsche Schouwburg voor het eerst in gebruik genomen als monument. Toenmalig burgemeester van Amsterdam, Mr. G. van Hall, ontstak de herinneringsvlam tijdens de Nationale Dodenherdenking. Vele Joden in Nederland vonden deze plek nog te beladen om samen te komen en te herdenken.

Nadat Jacques Presser in 1965 koos om juist hier zijn boek "Ondergang" te presenteren, namen Joodse jeugdorganisaties het initiatief de jaarlijkse Joodse herdenking van de Jodenvervolging, de Sjoa, de Jom Hasjoa-herdenking vanaf dat moment in de Hollandsche Schouwburg te organiseren. Joodse jeugdorganisaties spelen nog steeds een belangrijke rol in de ceremonie. Tijdens de plechtige bijeenkomst, waarvan de Hebreeuwse datum samenvalt met de opstand in het getto van Warschau, worden wereldwijd de Joodse slachtoffers van de nazi-terreur herdacht.

Vragen over Pesach

Opperrabbijn mr. drs. R. Evers

1: Indopen van de vinger in de wijn ten tijde van de verspreiding van de Coronavirus. Kunnen we hiervoor een pipet gebruiken?

Natuurlijk. Als het gevaarlijk is om de wijn weg te pinken met de blote pink kan men hiervoor uiteraard een pipet gebruiken. Daar onze minhagiem belangrijk zijn moeten wij deze ook tijdens de moeilijke omstandigheden van verspreiding van het Coronavirus zoveel mogelijk proberen na te komen. Ook de symboliek van indopen van de vinger in de wijn spreekt boekdelen over de houding van het Jodendom tegenover het leed in onze omgeving.

Verheug je niet wanneer je vijand valt

Bij het uitspreken van de tien plagen is het gebruikelijk om een beetje wijn uit de beker te gieten of met de vinger wat druppeltjes wijn weg te pinken. In Psalm 23 wordt dankbaarheid voor overvloed geformuleerd met de frase “mijn beker loopt over”. Wanneer wij onze beker uitgieten bij de tien plagen symboliseert dit een gebrek, alsof wij iets missen of verloren hebben. De Egyptenaren moesten gestraft worden. Toch zijn wij niet blij wanneer anderen vanwege ons gestraft worden, ook al verdienen ze dat wel. “Verheug je niet wanneer je vijand valt” (Spreuken 24: 17). Daarom staat er bij Pesach ook niet de term “zeman simchatenoe – tijd van onze vreugde”. We vieren onze onafhankelijkheid, maar omdat dit ten koste ging van de Egyptenaren, onze gezworen vijanden, zijn we toch niet blij en staan we niet te juichen!

Het werk van Mijn handen (mensen) verdrinken en jullie willen zingen?

We gieten een beetje wijn uit de beker wanneer deze plagen worden vermeld. Rabbi Jechezkeel Abramsky benadert deze praktijk vanuit een Talmoedische gedachte (B.T. Megilla 10b): “Na het splijten van de Rode Zee wilden de Engelen G’d loven. Maar G’d zei tegen hen: het werk van Mijn handen (mensen) verdrinken en jullie willen zingen?”. Maar als het geen geschikte gelegenheid is om te zingen, wanneer mensen sterven, waarom hebben de Joden dan wel het lied van de zee gezongen (Sjemot 15)? Waarom was dit niet ongevoelig?

Blij met de nieuwe vrijheid

De Engelen waren slechts een niet betrokken, derde partij. Zij werden niet persoonlijk bevrijd. Het Joodse volk echter wel. Zij vierden een persoonlijke bevrijding uit de hand van hun verdrukken. Ze waren niet blij met de vernietiging van de Egyptenaren maar wél met hun nieuwe vrijheid. De vier bekers wijn zijn ingesteld als uiting van vreugde over onze nieuwe vrijheid, het feit dat wij het volk van het Boek zijn geworden. Wij vierten onze eigen verheffing; niet andermans vernedering. Toch voelen wij aan, dat er erge dingen zijn gebeurd bij onze bevrijding. Ook met onze verdrukken hebben wij medelijden. Daarom pinken wij een beetje wijn weg.

De boodschap is duidelijk. Giet een beetje uit de beker of gebruik een pipet!

2: Waarom mogen wij geen peulvruchten eten op Pesach?

Bij de Asjkenazische (Hoogduitse) Joden worden geen peulvruchten gegeten omdat sommige peulvruchten gemalen tot meel lijken op tarwemeel, dat wel kan rijzen en door de Tora verboden wordt. Om vermenging en misverstanden te voorkomen, hebben Rabbijnen in de Middeleeuwen peulvruchten verboden.

3: Waarom wachten we met het begin van de Seider totdat het nacht is?

Omdat de Tora (Ex. 12: 8) stelt, dat het Pesachoffer 's nachts gegeten moet worden en matzes samen met het Pesachoffer moesten worden gegeten. De kiddoesj is onderdeel van het geheel van de Seideravond en mag ook niet voor nacht begonnen worden.

4: Waarom is het de gewoonte dat iemand anders ons de wijn inschenkt?

Omdat dit een teken van voornaamheid en vrijheid is wanneer iemand anders onze bekers inschenkt. Ook op deze wijze benadrukken wij nogmaals ons gevoel van bevrijding en herbeleving van onze Uittocht uit de slavernij.

5: Waarom zeggen we slechts een na-beracha over de vier bekers wijn terwijl we wel telkens een nieuwe beracha boree perie hagafen zeggen over iedere volgende beker wijn?

Rabbiner Samson Raphael Hirsch (19e eeuw, Duitsland) legt uit, dat iedere nieuwe beker een volgens stadium van bevrijding en verlossing inluit. Maar al die opeenvolgende niveaus van stijgende vrijheid leiden tot een globaal

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

einddoel van spirituele verheffing en totale geestelijke bevrijding. Hierover zeggen we een enkele na-beracha, die alle voorafgaande stadia van geestelijke groei omvat en insluit.

6: Geldt de vertelplicht ook nog na middernacht?

Is de mitsva (het gebod) van het vertellen over de Uittocht alleen maar wanneer de concrete objecten, zoals matsa en maror (bitter kruid), verplicht voor je liggen, of gaat de verplichting om te vertellen over de Exodus ook door tot na middernacht – wanneer matsa en maror niet meer verplicht voor je liggen?

Rabbi Elazar ben Azarja is bijvoorbeeld van mening dat men matsa en maror alleen maar tot middernacht kan eten. Desondanks behoorde hij tot de vijf grote geleerden die in Bnee Brak tot 's ochtends vroeg door vertelden over de Uittocht uit Egypte.

Hieruit ziet men dat de mitsva (het gebod) van het vertellen over de Uittocht uit Egypte niet alleen geldt tijdens het eten van matsa en maror, maar de hele nacht van de bevrijding doorgaat.

7: Waarom wordt er geen beracha van 'sjehechijanoë' uitgesproken over de mitsva van het Omertellen? En waarom tellen we de Omer staande?

Het kan zijn, dat we het Omertellen niet zien als een aparte en onafhankelijke mitsva maar slechts als een brug tussen Pesach en Sjawoe'ot. Als we dan eindelijk Sjawoe'ot bereikt hebben, zeggen we sjehechijanoë over dit nieuwe feest. Deze beracha geldt dan ook voor de Omertelling omdat deze telling uiteindelijk tot Sjawoe'ot leidt.

We kunnen deze gedachte ook doortrekken naar het begin van de Omertelling, Pesach. De 'dag na Pesach' (Vajikra 23: 15) moeten we beginnen te tellen. Er is een duidelijk verband tussen Pesach en het Omertellen. De beracha sjehechijanoë van Pesach kan dan ook doorgetrokken worden naar de Omertelling.

Bovendien past binnen het kader van het Omertellen de beracha sjehechijanoë niet zo goed. Sjehechijanoë wordt uitgesproken bij een heuglijke gebeurtenis. Het echte Omertellen als begeleiding bij het brengen van het gersteoffer van de Omer kan niet meer plaatsvinden omdat we geen Beet hamikdasj, geen Tempel

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

meer hebben. Dat tempert onze vreugde. Daarom zeggen we geen sjehechijano over onze manier van Omertellen.

We tellen de Omer staande omdat in de Toratekst (Dewariem 16: 9) gesproken wordt van staande schoven. Maar tevens staan wij uit eerbied voor de beracha over een mitsva.

De beracha over bloeiende vruchtbomen

Door opperrabbijn mr. drs. R. Evers

Het Jodendom kent het voorschrift om een beracha (zegening) uit te spreken over vruchtbomen die in bloei staat. Daarmee dank en respect tonend voor de Goddelijke wonderen der natuur. We doen dit in de maand Niesan.

De beracha over bloeiende bomen in Niesan luidt:

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁלֹא חָסַר בְּעוֹלָמוֹ דְּבַר, וּבְרָא בּוֹ בְּרִיּוֹת טוֹבוֹת וְאֵילָנוֹת טוֹבִים לְהֵנֹת בָּהֶם בְּנֵי אָדָם.

Geprezen bent U, Eeu-wige, Koning van de wereld, die het in Zijn wereld aan niets heeft laten ontbreken, en er goede schepselen in geschapen heeft en goede bomen om de mensen daarvan te laten genieten.

Deze beracha over de bloeiende vruchtbomen is bijzonder. Bij de meeste berachot (zegenspreuken) geldt geen mitsva (opdracht) om op zoek te gaan naar het bijzondere fenomeen of de zaak om daarover vervolgens een beracha te zeggen. Voor deze beracha geldt volgens Eliyahoe Rabba, en zo is de tegenwoordige gewoonte ook, echter wel de plicht om de bloesem op te zoeken, zodat je deze beracha uit kunt spreken.

Vraag 1: Mag deze beracha ook worden uitspreken over bloesemende bomen, die geen vruchten zullen voortbrengen?

Antwoord: Nee. Wel mag men de beracha uitspreken over bomen, die in kassen of bloempotten groeien, zolang ze maar vruchten voortbrengen.

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

Vraag 2: Op welk soort bloeien of bloesemen moet men letten?

Antwoord: Het gaat om de bloesem waaruit de vrucht zal ontstaan. Wanneer de vrucht begint te groeien, groeit er bovenop eerst een soort bloesem, die er later weer afvalt. A priori moet men de beracha zeggen op het moment, dat de bloesem nog niet afgevallen is. Want dit wordt bedoeld met 'bloesemende bomen'. Men moet de bloesem duidelijk kunnen zien en enkel de groene bladen, die de boom bedekken na de winter, zijn onvoldoende.

Vraag 3: Mag deze beracha ook 's nachts worden uitgesproken?

Antwoord: Ja, als er maar voldoende licht is om de bloesem goed te zien.

Vraag 4: Mag deze beracha ook op Sjabbat worden uitgesproken?

Antwoord: Ja, strikt volgens de halacha is dit toegestaan. Toch doen sommigen dit niet. Als de 30e Nisan op Sjabbat valt en men deze beracha nog niet heeft gezegd, is het beter hem wel op Sjabbat te zeggen dan tot na Sjabbat te wachten wanneer Nisan voorbij is. Hetzelfde geldt wanneer men door de week geen tijd heeft een bloeiende boom op te zoeken. Dan zegt men deze beracha a priori op Sjabbat.

Vraag 5: Mag je deze beracha ook uitspreken over bloeiende bomen die geënt zijn (het enten van bomen is niet toegestaan volgens de Tora) zodat er een verbod gedaan is tijdens de groei?

Antwoord: Nee, maar alleen niet als het zeker is dat de bomen geënt zijn of de vruchten verboden zijn vanwege 'orla' (de eerste drie jaar van groei, dat men de vruchten niet genieten mag).

Vraag 6: Als je al eerder bloeiende bomen hebt gezien en deze beracha toen niet heeft gezegd, mag men deze beracha dan later toch nog zeggen wanneer men weer bloeiende bomen ziet?

Antwoord: Dit mag. Maar wanneer je weet dat je nu geen beracha kan zeggen, moet je niet naar de bloesemende bomen kijken. Pas als je de beracha kan uitspreken, zul je met vreugde naar dit natuurwonder kijken en Hasjeem (G'd) danken met simcha.

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

Vraag 7: Het is de laatste dag van de maand Niesan en ik heb nog geen beracha over de bloeiende vruchtbomen uitgesproken. Mag deze beracha ook worden uitgesproken in de maand Ijar?

Antwoord: Ja, in principe mag dit wel hoewel sommige halachische autoriteiten zich hier tegen verzetten. Toch is het minhag (gewoonte) geworden om deze beracha alleen in Niesan met de G'dsnamen uit te spreken. Maar deze beperking geldt alleen in Israel omdat de bloesemtijd daar in Niesan valt. In de noordelijker landen valt de bloesemtijd voornamelijk in de daar op volgende twee maanden Ijar en Sivan en daar kan de volledige beracha ook na Niesan worden uitgesproken.

In een leerboekje voor berachot schrijft Philip Elte: "als men in de maand Niesan of later bomen voor het eerst ziet bloeien zegt men ...".

(Elte, Philip, Lof- en Dankzeggingen met Nederlandsche vertalingen benevens de voornaamste daarop betrekking hebbende Voorschriften (Dinim) en inleidend woord; Amsterdam, 1891)

Vraag 8: Tot wanneer mag men deze beracha uitspreken?

Antwoord: Tot het moment dat de vruchten eetbaar zijn en men er de beracha 'sjehechijanoë' over mag zeggen (tenzij men al eerder bloesemende bomen heeft gezien en men er geen beracha over heeft uitgesproken). Toch is er een mening, die stelt, dat de beracha alleen wordt uitgesproken wanneer de bloesem de vrucht nog bedekt. Daarna mag men de beracha alleen nog uitspreken zonder de G'dsnamen. Daarom moet men a priori proberen de beracha uit te spreken over een boom waarin de bloesem over de vrucht nog aanwezig is.

Vraag 9: Hoe is de halacha (het voorschrift) op het zuidelijk halfrond?

Antwoord: Daar is de tijd voor de beracha in de maand Tisri aldaar. Toch wordt deze beracha slechts een maal per jaar gezegd. Als iemand deze beracha dus in Niesan op het noordelijk halfrond heeft gezegd en in Tisri in Zuid-Afrika of Australië weer bloeiende bomen ziet, zegt men geen beracha meer.

Een Kabbalistisch uitstapje

Volgens de Kabbalisten moet de beracha over de bloeiende vruchtbomen specifiek in de maand Niesan worden uitgesproken en het liefst buiten de stad bij een veld met veel bloeiende bomen. Er moeten minimaal twee vruchtbomen staan en men probeert deze beracha met een quorum van

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

minimaal tien man uit te spreken. Voor de beracha zegt men 'lesjeem jichoed' en 'vihie noam' en na de beracha deelt men drie munten uit voor tsedaka tot zielestijging van allerlei verdwaalde nesjommies (zielen) en spreekt Psalm 126 en nog enkele andere gebeden uit, waarna Kaddiesj deRabbanan volgt.

IVM CORONA CHECK PER E-MAIL VOOR DOORGANG ACTIVITEITEN

Speciaal voor kinderen! Doe je mee?

Volmacht voor het verkopen van Chameets

Hierdoor bevestig ik, dat ik, ondergetekende, aan het (opper-)rabbinaat te _____ volmacht verleen om in mijn plaats te handelen en namens mij al het chameets (w.o. zuiver chameets, twijfelachtig chameets en alle soorten chameets-mengsel) dat - mij bekend of onbekend - in mijn bezit is te verkopen overeenkomstig de voorschriften van de Tora en rabbijnse wetten en zoals gespecificeerd in het uitvoerige autorisatiecontract, dat een deel vormt van deze volmacht, geldig voor iedere opdrachtgever.

Tevens geef ik aan het (opper-) rabbinaat te _____ volmacht te verhuren alle mij toebehorende ruimte(n) waar dit chameets gevonden zou kunnen worden.

Het (opper-)rabbinaat te _____ heeft het volle recht te verkopen en te verhuren door transacties, zoals hij geschikt en juist oordeelt en voor de tijd, die hij noodzakelijk acht in overeenstemming met alle gedetailleerde voorwaarden, als voorkomende in bovengenoemd uitvoerig autorisatie-contract. De door mij gegeven volmacht is in overeenstemming met alle regels van de Tora en de rabbijnse wetten.

1. Adres(sen) van de plaats(en) waar chameets zich bevindt:

(Het is beter om de waarde van de chameets lager te schatten)

.....

2. De geschatte waarde van het chameets:

3. Mijn adres is: (Indien hetzelfde als boven, schrijf "zie boven")

.....

.....

Bij voorkeur het type chameets vermelden, (bv. brood, pasta, whisky etc.), waar het chameets zich precies bevindt (bijv. kelder etc.) en waar evt. de sleutels zijn.

.....

.....

.....

.....

4. Naam: (in hoofdletters):

.....

5. Handtekening:

.....

6. Datum:

.....

Voor administratiekosten wordt € 5,00 in rekening gebracht.

Betaling volgens instructie van het rabbinaat waar dit formulier wordt ingeleverd.

Uiterlijk in te leveren: zie pagina 12-13